Seat No. : ______________

MM-107

March-2019

LL.B., Sem.-II

109 : Constitutional Law Paper - II

Time : 2:30 Hours] **[Max. Marks : 100**

1. સંસદમાં સામાન્ય ખરડો અને નાણાં ખરડો પસાર કરવાની કાર્યપદ્ધતિની ચર્ચા કરો. આ ખરડાઓની સંમતિ માટે રાષ્ટ્રપતિની સમક્ષ રજૂ થયે તેની સત્તાઓ સમજાવો. સંસદની સંયુક્ત સભા ક્યારે બોલાવી શકાય ? **25**

અથવા

ભારતનાં બંધારણના અનુચ્છેદ 226 અને 227 અન્વયે રાજ્યની વડી અદાલતની રીટ હકુમતો, રીટના વિવિધ પ્રકારો સાથે સમજાવો. ઉપરોક્ત અનુચ્છેદો અન્વયે વડી અદાલતની રીટની હકુમતો વચ્ચેનો તફાવત આપો.

2. ભારતનાં બંધારણનાં અનુચ્છેદ 356 અન્વયે કયા સંજોગોમાં કોઈ રાજ્યમાં કટોકટી લાગુ પાડી શકાય ? સર્વોચ્ચ અદાલતના ઉચિત કેસો સાથે વિગતે સમજાવો. **25**

અથવા

(1) કેન્દ્ર યાદી, રાજ્ય યાદી અને સહવર્તી યાદી તેમજ સંસદની શેષ (Residuary) સત્તાઓ વિષે સમજાવો.

(2) રાષ્ટ્રપતિની ચૂંટણીની કાર્યપદ્ધતિ

3. "પોતાની અનુચ્છેદ 368 અન્વયેની બંધારણમાં સુધારો કરવાની સત્તાથી સંસદ બંધારણનાં આવશ્યક તત્ત્વો કે મૂળભૂત માળખામાં સુધારો કરી શકે નહીં." આ વિધાનની ચર્ચા બંધારણીય સુધારાઓ તથા ભારતની સર્વોચ્ચ અદાલતનાં ચૂકાદાઓની મદદથી કરો. **25**

અથવા

(1) અનુચ્છેદ 311 અન્વયે સરકારી કર્મચારીઓને મળતું બંધારણીય સંરક્ષણ

(2) રાજ્યના રાજ્યપાલની સત્તા અને કાર્યો સમજાવો. શા માટે ભારતનાં બંધારણમાં રાજ્યપાલને હોદ્દા પરથી દૂર કરવાની જોગવાઈ નથી ?

4. (A) નીચેના પૈકી ગમે તે બે વિષે નોંધ લખો : **15**

(1) ભારતની સર્વોચ્ચ અદાલતની મૂળભૂત અને અપીલની હકુમત

(2) ચૂંટણી પંચ અને તેની સત્તાઓ

(3) અનુચ્છેદ 352 હેઠળ રાષ્ટ્રીય કટોકટી લાદવા અંગેની કાર્યપદ્ધતિ

(4) પક્ષાંતર વિરોધી ધારાનો હેતુ અને મહત્ત્વની જોગવાઈઓ (પરિશિષ્ઠ દસ)

(B) નીચેના વિધાનો ખરા છે કે ખોટાં તે કારણો સહિત જણાવો : **10**

(1) બંધારણનાં 44મા સુધારા પછી મિલકત ધરાવવાનો અધિકાર એ બંધારણીય અધિકાર નથી.

(2) રાજ્યસભાનો ભંગ થઈ શકતો નથી, તે કાયમી અંગ છે.

(3) કોઈપણ વ્યક્તિ, જો લોકસભાનો સભ્ય ન હોય તો વડાપ્રધાન થવા માટે લાયક બનતો નથી.

(4) બંધારણનાં અનુચ્છેદ 143 હેઠળની સલાહ આપવાની હકુમતમાં ભારતના રાષ્ટ્રપતિ, સર્વોચ્ચ અદાલતને કાયદા કે હકીકતના કોઈ કાલ્પનિક પ્રશ્નો પૂછી શકતા નથી.

No. : ______________

MM-107

March-2019

LL.B., Sem.-II

109 : Constitutional Law Paper - II

Time : 2:30 Hours] **[Max. Marks : 100**

1. Discuss the procedure to pass Ordinary Bill and Money Bill in the Parliament. Explain the powers of the President of India when such bills are presented for its approval. When Joint Session of the Parliament can be called ? **25**

OR

Explain in detail the writ jurisdiction of High Court of State under Articles 226 and 227 of the Constitution of India with all types of writs. Distinguish between writ jurisdiction of High Court under above mentioned articles.

2. Under which circumstances Emergency can be proclaimed in any state under Article 356 of the Constitution of India ? Explain in detail with the help of relevant cases of the Supreme Court. **25**

OR

(1) Explain about Union List, State List and Concurrent List as well as residuary powers of the Parliament.

(2) Procedure of the Election of the President of India.

3. "In exercise of its amending powers under Article 368, Parliament cannot amend the essential features or basic structure of the Constitution." Discuss this statement with the help of constitutional amendments and decisions of the Supreme Court of India. **25**

OR

(1) Constitutional Protection available to Government Servants under Article 311.

(2) Explain the powers and functions of Governor of State. Why there is no provision to remove Governor under the Constitution of India ?

4. (A) Write note on any **two** from the following : **15**

(1) Original and Appellate Jurisdiction of the Supreme Court of India

(2) Election Commission and its powers

(3) Procedure to impose National Emergency under Article 352

(4) Object and salient features of Anti-defection Law (Schedule X)

(B) State with reasons whether following statements are **true** or **false** : **10**

(1) After 44th Constitutional Amendment, Right to Property is no more a constitutional right.

(2) Rajya Sabha cannot be dissolved, it is a permanent body.

(3) No person is eligible to be Prime Minister of India, unless he is a member of Lok Sabha.

(4) In an Advisory Jurisdiction under Article 143 of the Constitution, the President of India cannot ask any hypothetical question of law or fact to the Supreme Court.

____